

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A FŐISKOLAI MAGYAR IRODALMI TÁRSASÁG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Kollegium.

Megjelenik havonként kétszer.

Felelős szerkesztő:

FEJES GÁBOR.

Szerkesztőtársai:

Sebestyén Béla, H. Nagy Jenő.

Kiadóhivatali főnök: Hajdu Árpád.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 korona.

Fél évre 2 kor. 50 fill.

Ifjúsági egyesületeknek 4 korona.

Főiskolai hallgatóknak 3 korona.

Egyes szám ára: 40 fillér.

Következetesség.

Az idei iskolai évből az első félévet szerencsésen átaludtuk. Következetesek maradtunk magunkhoz. S ki mondja még, hogy a magyar diáknak nincsen semmi erénye, mely a külföldi előtt példa gyanánt állhat? Ezután ne merje kétségbevonni senki. A „következetesség“ egyik legszebb jellemvonásként van elismerve mindenütt. Az olyan emberre, aki „következetes“ elveihez, aki a jelenben is ugyanolyannak mutatja magát, mint amilyenek a múltban, habozás nélkül ráfogjuk: „egyéniség“ s ha szebben akarjuk kifejezni magunkat: „karakter“. Bámúló nagyrabecsüléssel hajtom meg előtted elismerésem lobogóját, debreczeni diákság! A „következetesség“ nem elég széles, nem teljes fogalom magában a Te ebbeli erényed kifejezésére. Magyarország többi ifjúságának elég ennyi, de Te nem maradhatsz jelző nélkül. A jelzőt, e rád nézve szükséges mondatrészt, mely kiemelni és mással szemben különböztetni is szokott, Te el nem engedheted most sem, mert e nélkül a „többiek“-kel egy kategóriába esnél. Téged ki kell emelni, hogy lássák: különb legény vagy másoknál.

„Következetesség“. — így nagyon szimpla. Nem elég erős, nem elég hű. Én jelzőt adok neked. Te hajlíthatlan, elvtartó, szilárd, „vaskövetkezetes“ vagy. Egy ki nem mondott, de gondolatodban, érzésedben benn vibráló célt tűztél ki magadnak, mely életelvéddé lett; melyhez ragaszkodol, melytől beláthatlan időkig el nem tántorít semmi. A cél, mit kitűztél, mely magatartásodból önként s világosan következik: negatív jellegű. Igazi

„tulajdon“ jogi értelemben is. Célod: nem törödni semmivel. Minden úgy van jól, ahogy van. Szereted a jóleső nyugalmat. Minek dolgoznál a „kötelesen“ kívül? Hisz jön nem sokára a küzdést, erőpróbát követelő Élet. Addig pihentesd magad s akkor mutatod meg nyugalomban, pihenésben edzett erődöt. Mindenesetre ez új mód az élethez készülődéshez. Eddig elismertük a latin költő által kifejezett igazságot, — hogy aki emberül akarja megállni helyét, az „multa tulit fecitque puer, sudanit et alsit“, — de Te ezt meg akarod dönteni. Egyesületekbe, társulatokba nem jársz, komoly ifjúsági célokkal, közügyekkel nem törödsz, de olyan ügyekkel igen, amiknek személyi jellege van. Ez érdekel. A közügy is itt már személyi ügy, a gyűlések is a személyek kedvéért és a személyeskedés jegyében folynak le. A monda szerint Achilles a sarkán, Te debreczeni ifjúság, túltengő önérzetedben vagy megsebezhető. Ha innen támadnak, kész vagy a tromfra. A magyar embert jellemző „pártiság“-ot, mely nem az észszerű gondolkodás, hanem a szertelen lobogó érzelem egyik nem épen díszes fájának szülötte, — teljes mértékben örökölted. Ha volna is erőd a munkára, csak a magadnak kiválasztott zsenikkel vagy hajlandó az együttműködésre. De ha a párt, vagy a „kör“ megbukik a választáson, félrevonulsz. Nem azért ugyan, hogy a másikat engedd a maga útján menni, annak törekvését, munkáját megbecsüld, hanem az említett okból. Egyébként lesed az alkalmat, hogy kicsinyes ok miatt, sokszor minden alap nélkül másokba beleköss. Ez jól esik. Ezért néha a zavar-talan nyugalmat is fel lehet áldozni. Az

ifjúság érdekei szempontjából racionális gondolkodás ez? Úgye nem? De következetes. Következetes a múlt rendszeréhez.

Ilyen következetességek miatt nem tud az egyébiránt tekintélyes számú s tehetségek dolgában is nem utolsó debreczeni kollégiumi ifjúság akkora eredményeket felmutatni, mint amilyen eredményt kisebb iskolák ifjúsága vállvetett munkája felmutat.

Ha visszatekintünk a lefolyt iskolai félévre, ilyen hézagos szimptomákban látjuk az okát a sikertelenségnek, az ifjúsági élet pangásának. Remélni egy jobb ifjúsági életet a közel jövőben nem is mérünk. — de a jövő félévben újra megkíséreljük az összifjúság erejét koncentrálni olyan feladatok megvalósítására, mik részben a múltból maradtak reánk, részben mint új feladatok várnak megoldásra.

A jelen félévre elmondhatjuk: perdidimus!

—s. —r.

A bécsi Burg alatt.

Alkony. Esik. Bús magyar madarak
Darvadozunk a bécsi Burg alatt.
Herakles tombol, ví a várfalon,
Az úton köd, lelkünkön fájdalom.

Oláh Gábor.

T Á R C Z A.

A Madonna.

— Elbeszélés. —

Irta: H. Nagy Jenő.

I.

Rózsika kinézett az ablakon s azután mosolyogva húzta vissza a fejcskéjét. A mosoly egy fiatal embernek szólt, aki már egy félórája bámult a zöld zsalugáteres ablakra az utca másik oldaláról. Rózsika kalapot tett a fejére, aztán leszállt a lépcsőn. A kapuban találkoztak. Kezet fogtak, azután nekivágtak az utcának. Az úton nem szóltak egy szót sem egymáshoz. Mikor kiértek a városból, leültek a mezőn egy virágos domboldalra.

— Mit csinált ma? — kérdezte a leány.

A megszólított egy feketeképű, erős vonású, csinos fiatal ember volt. Barna felleghajtót és nagy fekete kalapot viselt. Tehát festő volt.

— Semmit, — válaszolt egykedvűen.

Hamuszín fátyolt esik az eső.
Mi vagyunk itt a magyar temető,
Berogyott lelkek, csontok és vasak.
De Bécs és Burgja büszkén állanak.

Hej, Sándor Ferkó, hol ömölt borod?
Balog Ádám, hol sáncolt táborod?
Hol olvadt venyigés tűzön szalonna?
Hol vágták a fakó tokost halomra?

A Burg fehér szelleme ránk kijár,
Kísért rémmel a kétfejű madár.
Átkunk korom-szenny a ciklopsz falon,
De nő Bécs és fogy a hármass halom.

Mit víjjuk, véres faltörő fejek,
A ledönthetlent?... Miért?... Minek?
Avar dombok fölött nem kél virulás,
Nekünk nincs hátra más: mint szép kimúlás.

Aranyunk elpengett; fő, kéz üres.
Fejünk lehorgad: sírokat keres.
A mát megettük, zálogban a holnap,
Dajkáink síri verseket dalolnak.

Hamuszín fátyolt esik az eső.
Mi vagyunk itt a magyar temető.
Bolond fejem a kövön görgetem,
Sírok, mint Péter, nagy keservesen.

— Megint semmit?

— Semmit. De valamit mégis. Te felőled álmodoztam, mint mindig. Nem tudok dolgozni, folyton te jársz az eszemben. A legihlettebb pillanatban lecsapom az ecsetet s azon gondolkozom, hogy ma a piros ruhádat fehér pettyel veszed-e fel, vagy a fehéret, a kék pettyest? Nincs ott a figyelmem, amikor dolgozom, így hát nem is sikerül semmi.

Rózsika körülnéz. Nem lát senkit, de azért csak súgva mondja:

— Megtudták!

— Mit tudtak meg?

— Mindent. Hogy találkozunk, hogy együtt kóborlunk a mezőkön. Hogy szeretjük egymást.

— Ki tudta meg?

— Az apám.

— Szólt valamit?

— Igen. Behívott magához. Szigorú volt az arca, de jóságos a szava. Kikérdezte az egész dolgot, de nem tett szemrehányást. Azt mondta, hogy ha szeretjük egymást és neked van miből eltartani a feleségedet, úgy nincs kifogása. Én erre bevallottam, hogy szegény vagy, nincs sem-

Geuta.

Irta: Vándor Iván.

A hideg hajnali ködben két lovas vágta keresztül magát a rohanó török táboron. Mind a kettő egyforma sötét köpönyegbe volt burkolva és mindkettőnek egyforma török fez volt a szemére húzva. Csak a körvonalaik mutatták a különbséget, mely közöttük volt. Az egyik vékony, hajlékony termetű leventének látszott, a másik, aki kísérte, széles vállú, bivalynyakú vitéznek. A két vágatató alak a tábor széle felé igyekezett, hol még folyt az ütközet.

A zürzavar közepén a fehér kócsagos bég viaskodott egy marcona magyar urral. Körülötük tiz lépésnyire üres volt a mező, csak a lovak lába alatt vonaglott egy pár sebesült.

— Ez az — szólott a széles vállú harcos a fiatal leventének, a fehér kócsagos bégre mutatva.

A karcsú levente erősebben markolta meg a kardját és a harcolók mellé ugratott.

A két férfi között életre-halálra ment a küzdelem. Egyenlő erővel, egyenlő bátorsággal vívtak már jó ideje. Most a magyar fölemelte a szabljáját és a feje felé vágott a bégnek. Ebben a percben az idegen is fölemelte a kardját és fölfogta az ütést. A szablya lesiklott a finom, vékony pengén és a vállán sebesítette meg a törököt.

A bég megszédült a csapástól, megmentője pedig megkapta ágaskodó paripájának a zabláját és visszafordította a fejét. Mire a török magához tért, már messze vágattak a küzdelem helyétől.

A magyar követni akarta őket, de a másik idegen útját szegte és így szólott:

— Ne bántsd, uram. Az albán fejedelem fia ő, hasznodra lesz, ha életben marad.

A vitéz meglepődve tekintett a két rohanó alak után, kik mint az árnyak vesztek el a fehér ködös mezőn.

A bég még akkor is kábult volt, mikor sátra előtt leszállott lováról. Babonás csodálkozás és félelem nehezedett lelkére, mikor visszatekintett a csatátra.

— Tönkretettek bennünket, pedig tizszer annyian voltunk, mint ők — szólott az ismeretlen ifjúhoz, ki köpönyegébe burkolózva állott mellette és az arcát nézte, majd gyöngéd hangon szólott:

— Gyere be és pihenj le, a sebed bekötözöm a sátorban.

— Kicsi vértet meg a nagyot, gyöngé az erőset, törpe az óriást.

— Vértet a karod. Gyere, hadd mosom ki a sebed!

— Allah haragszik. Ha te nem vagy mellettem, ott fekszem én is a többi között.

A fiatal vitéz félrevonta a sátor függönyét

mid. — Hát miből él? — kérdezte. — Festő, — mondtam. — Hát akkor fessen; dolgozzon, — mondta az apám, — ingyenélésből meg nem él. En csak dolgozó embernek adom a leányomat.

A fiatal ember csak nagysokára válaszolt:

— Igaza van, — mondta szomorúan.

— Persze hogy igaza van, — vitte tovább a szót Rózsika, — hát miért nem dolgozol? Te benned van tehetség, erő, csak kitartásod nincs. Nézzed Jancsi, így sohasem lehetünk az egymásé.

Csend.

— Hát mit csináljak?

— Mit? Hát fessél, hogy pénzt szerezzél.

— Nem tudok én, lelkem, semmit sem festeni, csak téged...

A leány gondolkodott.

— Hát fessél le engem! Nagyban; de nem így, ahogy most vagyok. Fessél le mint Vénuszt, vagy mint olasz leányt. Csinálj valami különöset. Vagy tudod mit, fessél le engem mint Madonnát.

A fiú felugrott. Megragadta a Rózsika kezét.

— Te Rózsika, mondasz valamit!

Sápadt arca kipirult s valami titkos tűz égett a szemében. Másnap megkezdték a festést. A fiatal

ember, Berényi János, meglelte önmagát. A lelkével és szívével festett. Azután beküldték a képet a Széchenyi-pályázatra. Berényi képe, amely a Madonnát ábrázolta zenélő angyalokkal, óriási feltűnést keltett. Megnyerte a nagy pályadíjat s nevét egyszerre felkapták. Lett pénz, dicsőség, hírnév és lett egy szerető kis feleség is.

II.

Az utcán két férfi halad karöltve. Varga Pista vitte a barátját Berényi Tamást, a nagy Berényi János fiát látogatóba Herbertékhez. Ennek a látogatásnak titkos rugója is volt, amit Varga Pista szavaiból ki is vehetünk.

— A leányt kérdezted? Ennivaló, barátom. Olyan, mint egy francia baba. Mindjárt beleszeretsz, ha mondom. Az apja? Hát milyen lehet egy megtollasodott bankár? Lefelé hideg, gögös, imponálni akaró; felfelé haszonleső, síma modorú, összeköttetést kereső. Szerencséjének fogja tartani, ha a nagy Berényi fiát, a világhírű Madonnafestő fiát házában fogadhatja.

— Hogy állanak?

— Hogy állanak? Vagyonilag meddig ál-

és kedves erőszakkal kényszerítette a bégét, hogy belépjen. Aztán szó nélkül elszedte tőle fegyverét, fölgombolta arannyal rajzolt zöld selyemkötösét és vizet hozott, hogy kimossa a sebet.

De a nehéz köpenyeg, mely rá volt csavarva, gátolta a mozgásban. A fez pedig lecsuszott a szemére és nem látott tőle jól.

Főlegyenesedett és figyelmesen, kutatóan a török arcába nézett, aztán ledobta sípkáját és lerázta válláról a köpenyét.

A bég megütközve tekintett rá. A fiatal harcos gránátvörös szoknyát viselt, narancssárga bársony ködmönkét. Telt, gyönyörű nyakára gyöngy-sor volt kapcsolva, kebelére pedig felfűzött arany-pénnél hüllött. Aranyszínű szőke haját rubintos fésű tartotta rendben. Szép, kerek arca volt, hosszú, fekete szempillája és erős, kívánatos ajka. A szemét nem lehetett rögtön látni, mert sárga szattyán csizmácskájának orrára szögezte.

A bég nagy meglepetésében nem tudta, mit gondoljon. Előbb azt hitte, kalandos asszonyszemély, amilyen gyakran csavargott a táborozó tisztek körül, de nem volt kifestve. Az arca színe háromszor is változott, amíg merőn nézte.

— Hogy kerültél a táborba? — kérdezte végre.

A leány ekkor fölemelte a szemét; nagy, gyermek szeme volt. Ártatlan és tiszta, mint a kék virág.

lanak? Egy millióig, barátom. Nem tudom, hol és hogy szerezte. Az utóvégre mindegy. Te nem Herbertet, hanem a leányát és a pénzt akarod feleségül venni.

— Biztos a talaj?

— Miféle talaj? Vagy úgy, a házasságot illetőleg? Nevetséges. Te nem ismered az ilyen pénzes zsákokat, barátom. A társadalmi szerepléshez kettő kell: pénz és név. Ezeknek van pénzük, de hiányzik a jóhangzású név. Minden ilyen ember igyekszik vagy házassággal, összeköttetéssel vagy más effélékkel a név hiányát pótolni. Nevetséges, hogy egy Berényi Tamás ilyet kérdezzen. — Mutass egy olyan leányt, aki vonakodik hozzád menni. Te, úgy látszik, nem értekeled eléggé az apád hírnevét, amely manapság már szinte fogalom. Egy Berényi... A nagy Berényi fia! Két kézzel kapnak utánad, barátom.

— Dehogy nem, barátom. Tőke ez nekem. Hiszen eddig mindent ennek köszönhetek, állásomat, népszerűségemet, kitüntetéseimet. Mind a Madonna hozta a konyhára.

— Még többet is fog hozni a Madonna. Egy gyönyörű milliomos kis feleséget!

— Utánad jöttem — szólott mosolyogva — átvágtam magamat a harcoló seregen és megkerestelek.

Egyszerűen mondta ezt valami idegen nyelven, melyet megértett a bég, de amelyen felelni nem tudott. Aztán megnézte a sebet és friss vízzel kimosta.

Feküdj le és pihenj — szólott a leány és megigazította a párnát a kereveten — melletted maradok, míg alszol és ha fölébredsz, beszélgetünk.

A töröknek az jutott eszébe, hogy ez a leány megmentette az életét, tehát jutalmat érdemel. Ha férfi lenne, a paripáját adná neki, vagy a legkedvesebb kardját. De mit adjon az ember egy asszonyszemélynek, akit a szíve hozott el hozzája, ki üde, mint a fán függő hamvas gyümölcs? Megcírógatta a kezét és lágy, biztató hangon szólott:

— Maradj itt, majd megcsókollak.

A leány erre fölemelte a fejét és határozottan mondotta:

— Engemet csak akkor lehet megcsókolni, ha én is akarom, hogy megcsókoljanak.

Délceg volt és kecses, nyugodt és dacos mikor a szeme közé nézett a férfinak.

— Hogy hívnak? — kérdezte a török álmélkodva.

— Teuta.

— Különös név! — gondolta lehunyt szem-

Ugyanekkor a Herberték lakásán az öreg bankár beszélt a leányával.

— De hiszen még nem is láttam! — mondta a leány az apjának.

— Nem is láttad? Érdekes. Hát látni is kell? Nem elég, hogy Berényinek hívják, hogy a nagy Berényi fia!

— De hát milyen ember?

— Az mellékes, hogy milyen. Veres-e a haja, hogy a bajuszát hogy pedri, vagy hogy szépen tudja-e mondani, »Kisztihand«. Ezekre a kis leányok figyelnek. Mi előttünk az a fontos, hogy Berényi, érted, Berényi!... Berényi!... Süveget emel előtte mindenki, nincs olyan ember, aki legalább hírből ne ismerné! Paroláznak vele grófok, püspökök, nagyurak. Te, ha en meg-gondolom, hogy te is, az én leányom: az öreg Herbert leánya is parolázhatna grófokkal, püspökökkel! Ilyenkor kalapáccsal üt a szívem, mert hiszen ez volna az én álmom. Az öreg Herbert, mint Berényi apósa. Légy szíves hozzá kis leányom, járj a kedvében. Hiszen különben tudom én, miért jön, neve van, de pénze nincs. A nevéhez méltóan akar élni s mi fogjuk hozzá adni a

mel. — Teuta — szólott ő is csöndesen és gyönyörködött a szó csengésében, mint a gyermek a lepke röptében.

— Teuta! Szép név. Már hallottam valahol... És ismét elgondolkozott. Ez a név vitte, vitte magával vissza, messzire, a sötétbe... Ez a név vezette, mint a csillag... És egyszer fölkiáltott:

— Teuta, ez volt az anyám neve is.

A szőke leány figyelmesen vizsgálta az ifjú arcát, friss kötést tett a sebre és végig simította a homlokát.

— Emlékszel az anyádra? — kérdezte csöndesen.

— Az anyámra — szólott a török elgondolkozva — nem emlékszem.

A leány fölsóhajtott. Leült a kerevet szélére és töprengett. A dolog, amit az albánok rábiztak, nehezebb volt, mint hitte. A török császár nem elégedett meg azzal, hogy elrabolta az alban fejedelem fiát, kiirtatta egész családját és megfosztotta keresztény hitétől, hanem kioltotta még azt a kis lángot is, mely lelkében bevilágította gyermekkorát. A bég nem emlékezett arra, mi tíz esztendő kora előtt történt vele. Nem tudott sem apjáról, sem anyjáról, sem testvéreiről semmit. Hogy lehet fölébreszteni ezt a halottnak tetsző lelket? Pedig meg kell lenni, gondolta a leány dacosan. Az albán nép, az ő népe, egyedül

benne bízik, hogy haza tudja vinni a fejedelme fiát.

Meg kell lenni, mert a fejedelemre szükség van otthon.

A bég most megszólalt:

— Beszélj, Teuta. Szeretem hallani azt a különös nyelvet, melyen hozzám szólsz. Ismerős nekem ez a beszéd, mint a sas röpte vagy a gerle bűgása, mint a víz mormolása és az erdő zűgása. Beszélj, Teuta, míg hallgatlak, elfelejtem a gyalázatos kudarcot.

— Hunyadi nagy vitéz. Olyan, mint ő, csak egy van még.

— Kicsoda?

— A vőlegényem.

— Miért nincs melletted a vőlegényed?

— Mert alszik. Mióta a mátkája vagyok, egyre alszik, mint akinek meghalt a lelke. A vőlegényem elfelejtett engemet mint ahogy az ember álmában elfelejti azt, ami ébren történt vele. És félek, hogy nagyon mélyen alszik, hogy nem lehet majd fölébreszteni. Félek, hogy meghalt a szíve és a lelke, mert a mély álmom olyan, mint a halál.

A bég azt nézte, milyen büszke és milyen szomorú ennek a különös leánynak az arca. Szerette volna megvigasztalni, de nem tudta mivel.

— Régen láttad a te alvó vőlegényedet, Teuta?

pénzt. Nekünk meg nevünk lesz. Csak ügyesen kis leányom, el ne felejtse, az öreg Herbertnek az egyedüli álma, hogy Berényi legyen a veje, a nagy Madonna-festő Berényi János fia.

Csengettek. Berényi jött a barátjával.

Ilyen körülmények közt érthető, ha a Madonna vagy három hónap múlva a fiúnak is szerzett feleséget.

III.

Berényi Péter levelet ír az asztalán gyertyafénynél. A gyertyafény szó ne üsse meg a fülüket, mert azt maga Berényi Péter restelli legjobban, hogy ő, a nagy Berényi unokája annyira jutott, hogy szerény hónapos szobáját csak gyertya világítja meg. Ott ült az asztalánál és levelet írt. Szerelmes levelet. Egy utolsó Istenhozzádot ahhoz, aki szíve bálványa volt, aki nem lehetett az övé az élet mostoha körülményei között, de akinek nevével ajkán hagyja itt e földi boldogtalanságot. Szóval a levél stílusa mindenképpen olyan volt, mint amelyet egy öngyilkos jelölt szokott intézni ahhoz, akiért meghal.

E földöntúli hangulatot zavarta meg az ajtón

hallatszó kopogás. Berényi Péter oda sem figyelt; nem volt hozzá szokva, hogy látogatót kapjon, illetve fogadjon.

Az idegen ennek dacára is belépett az ajtón. Körülnézett a szobában, aztán leült az ágy szélére. Az egyedüli széken Péter úr ült. Egyideig hallgatott, majd ezzel a nagy kijelentéssel lepte meg a nagy Berényi unokáját:

— Megható levélben búcsúzik el a leányomtól, mielőtt megölné magát?

Berényi Péternek majd leesett az álla. Élő kérdőjelle alakult.

— Igen, én vagyok. A Mariska apja. Meglepi a látogatásom ugye? Nem tesz semmit. Bizonyos ügyben jöttem. Lehet magával okosan beszélni?

Berényi még mindig nem értett a dologból semmit, de azért kinyögte:

— Lehet...

— Akkor jó. Rövid leszek, még sok dolgom van; de nemis akarom soká háborgatni. A dolog úgy áll, hogy maga az én hátam megett elcsábította a leányomat, anélkül, hogy elvehetné. Magát is, meg a leányt is szerencsétlenné tette.

— Nagyon regen, még mielőtt elaludt. A jegyváltáskor. Egészen kicsi leány voltam akkor. Felöltöztettek arannyal átszőtt brokát-ruhába és felültettek a kis öszvérem hátára. Az öszvérenek ezüst csengőt kötöttek a nyakába és vörös szalag volt a gyeplője. Utánam lovagolt az apám és az anyám. Az én lovacskámat két apród vezette, hogy le ne botolják a keskeny hegyi úton. Így mentünk kézfogóra az albán fejedelem kastélyába. Szép út volt. Patak suhogott mellettünk és a vízből bolondos ezüsthátú halak ugráltak ki. A másik oldalon vén, kopasz sziklák mohából való bársonymentét viseltek. Fönt a fellegek közt volt a vár. Büszke vár volt. Két kőoroszlán őrizte.

A bég fölemelkedett fektéből és érdeklődve hallgatta Teutát.

— Mikor már közelében voltunk a várnak, megfűjták a kürtöt. Vidám kürtszó volt és a hegyek közt háromszor hangzott. A hidat leeresztették. Sok fegyveres nép jött elénk és engem bámúltak. Míg keresztül mentünk a hídon, így szólott hozzám az anyám:

— Légy okos, Teuta és engedelmes. A fejedelemasszonynak szépen kezet csókolj és a fejedelemnek is. A kis lovagot pedig szeresd és csókold meg, mert ő lesz a te vőlegényed.

— Ekkor beértünk a kapun. Elibénk jött a fejedelem, rókaprémrel szegett fekete bársony-

ruhában. Mellette ment a fejedelemasszony, az arca fehér volt és mosolygott. Kezen fogva vezettek egy fiút, kinek éppen olyan ruhája volt kicsiben, mint a fejedelemnek. A balkezeiben baglyot tartott, magához szorítva. Mindenki csókolózott. Aztán engemet fölkaptak, magasra emeltek és úgy néztek.

Olyan szép volt a fejedelem! A fejedelem asszony pedig jó volt, mint a szent az imádságos könyvben. Ezt mondta nekem, mi után megcsókolt.

— Jó légy, ha megnősz, szeresd a fiamat. Mellette légy a bajban, hogy el ne csüggedjen, és a dicsőségben, hogy el ne bírja magát.

Aztán kezemet a fiú kezébe tette, ki mellette állott.

— Csókold meg vőlegényedet! — biztattak jobbról-bairól.

De én nem mertem mozdulni. És ekkor a fiúnak mondták:

— Csókold meg te a menyasszonyodat.

És ő bátran odajött hozzám és megcsókolt.

— Szereted őt? — kérdezték tőle.

— Szeretem, mert szép aranyhaja van, — telelte.

Teuta visszasimitotta selymes szőke haját, mely az arcába hullott. A bég ott ült mellette és nézte. Aztán elfordította róla szemét és tekintete belemerült a múltba, melyet most halvány, arany-

Mai napság az ilyen platói szerelemből meg nem élünk. A házasság is üzlet. Akinek pénze van, csak az vesz feleséget. Magának nem volt pénze, mert az apja még életében gondoskodott arról, hogy a fiának semmi se jusson. A leányt nem veheti el s most azért megakarja ölni magát.

— Ebbe nincs beleszólása, — jegyezte meg Berényi — van lelki erőm, hogy a következményeket levonhassam magamnak.

— Miért vonná le? Hallgasson meg. Én kereskedő vagyok s mindent a praktikus oldaláról fogok fel. Teszek magának egy ajánlatot: odaadom a leányomat magának s az üzletben társnak alkalmazom, ha maga meg a nagyapjának képét adja cserébe!...

A kereskedő nem folytathatta tovább, mert Berényi felpattant a székről s hangosan kiabálni kezdett:

— A nagyapám képét, a Madonnát? Megbolondult az úr? Egyetlen kincsemet, családi ereklyémet? Ezen az úton egy Berényi nem járhat! Inkább főbelövöm magamat!

— Már minek lőné? Hallgasson meg nyugodtan. Hát mit ér már magának az a kép? Nem

ad az ennie, nem tartja az el magát. Ereklýe? Bolondság. Ma nincs ereklýe, ma üzlet van, amiből megélhetünk. Az ereklýe oly holt tőke, amit hasznosítani kell. Csak akkor válik kincsesé! Mit ér maga azzal a képpel? Adja ide, én eladom egy Muzeumnak, ahová már régen be kellett volna tenni. És én cserébe állást, feleséget; megélhetést, boldogságot adok. Szakítson a múlt tradícióival és kicsinyes előítéletekkel! Első a megélhetés. A jelen, nem a múlt. Szerető feleség és nem ereklýe!... Gondolja meg a dolgot!

Szegény Berényi gondolkozott is eleget rajta. Öles léptekkel mérte le és fel a kis szobát s a halántékán kidagadtak az erek.

Végre a sok járkálás után, amelylyel elme-
hetett volna különben a szomszéd faluba is, oda lépett a feleletet váró kereskedőhöz:

— Jól van uram. Eladom a holt Madonnát egy előért.

Amikor pedig becsapódott az ajtó a kereskedő után, oda lépett a Madonna kép alá. Sokaig elnézte, aztán csendesesen megszólalt.

— Köszönöm Madonna! Megsegítetted az unokát is. De mi lesz a fiammal?

színű sugarak világítottak meg. Leszorította szemét a kezével, hogy ne zavarja semmi és gondolkozott. A gondolatai nehezen, vergődve jöttek, mint a fáradt, sebzett madarak. Fájdalmas gyönyörűsége volt, míg szegény, beteg agya maga köré bírta gyűjteni gyermekkori emlékeit. Ezek az emlékek halványak voltak és átlátszók, de mégis gyönyörűek.

Emlékezett.

— Teuta, — szólott diadalmasan — azt a várat, azt a patakot ismerem, és azt hiszem. — nem, bizonyos vagyok benne — igen bizonyos, hogy az a fiú, az a vőlegény, ki téged megcsókolt — én voltam.

— Dicsértessék az Isten! — mondotta Teuta.

— Igen, — mondotta a bég és a hangja lázasan remegett — emlékszem. Megfogtam a kicsi kezéd és úgy mentünk kézenfogva a lakomához. Te magas széken ültél és míg mindenki mulatott, a fejed félrebillent és elaludtál. Emlékszem, a hajad ráhullott a karomra. Olyan volt a hajad, mint a selyem, mint a finom szálakba vert arany, olyan volt a hajad, — mint most.

— Emlékezem, — beszélt tovább örömmel, — az anyám az ölében vitt lefektetni. Az anyám is emlékezem. A fejemre tette a kezét és mosolygott. Szép volt nagyon...

A bég tovább akart emlékezni, de gondolatai sötét útvesztőbe tévedtek. Nem jutott más semmi az eszébe. Hirtelen a török császár fényes udvara jelent meg előtte. Visszatért hát a leányhoz, kinek nagy kék szeme a homlokán pihent.

— Vártál vissza?

— Vártunk mindannyian.

— Elfelejtettelek. Mindenkit elfelejtettem. Ha el nem jössz, Teuta, meghalok anélkül, hogy rád gondoltam volna... És te vártál... És eljöttél hozzám... Jobb vagy, mint megérdemlem... Szébb vagy, mint megérdemlem... Megmentettél... Különös vagy, érthetetlen vagy, mint a nap vagy a csillag az égen. Hadd csókoljam meg a szemed... Te montad, a vőlegényed vagyok.

Teuta fölemelte köpenyegét a földről. Kissé megijedt, de az ajka csábítóan mosolygott.

— Megcsókolhatsz, de előbb mosd meg arcodat a patak vizében, mely ott zúhog a hegyeink között. Megcsókolhatsz, de előbb jöjj fel velem abba a sziklavárba, melyet oroszlanok őriznek; megcsókolhatsz, de előbb légy az uram

A bég ijedten nézte, hogy burkolózik be sötét köpenyegébe és hogy menni készül. Megkapta a kezét.

— Nem engedlek! — Aztán parancsoló hangon mondta: — Az urad vagyok, Teuta.

A leány a szeme közé kacagott.

— Te, a bég — nekem?

Egy mozdulattal kiszabadította a kezét és kiszökött a sátorból. Odakint várták felnyergelt paripával. Mikor már nyeregben volt, odaszólt a bégnek.

Hatalmas hegyek közé kerültek, a lábuknál patak zuhogott, fejük felett büszke kastély állott. A bég csak most nézett körül.

— Itthon vagyunk, — szólott a leány.

— Itthon vagyok, — szólott a török és óriási indulat rázta meg a lelkét.

— Itthon vagyok, — mondta újra. A szeme könybe lábadt és leborult a földre.

A bég szót fogadott. Örült hajszában kergette a leányt. Néha olyan közel ért hozzá, hogy elszabadult aranyos haja az arcába csapódott. Néha elmaradt tőle, mert a Teuta kis lova repült, mint az alatt szálló fecske.

A leány vissza-vissza fordult és integetett, mosolygott, hívta. Egyszer csak meglátsította a lovát, megállott és megvárta.

— Fogj el, gyere utánnam, hozz vissza, ha azt akarod, hogy a tied legyek.

*

Murád szultán sehogy sem bírta megérteni hogy lehet az ő fehércócsagos bégje áruló, mikor ő olyan gondosan kiirtotta minden rokonát és olyan gondosan kiirtotta belőle minden emlékét. A dzsinek boszúja lehet, hogy a vitéz bég mégis fölébredt, emlékezett és hazatalált.

Mozaik.

A szenvedő ige.

Még az öreg Géza idejében történt. Tanítás alkalmával nagyban magyaráz a szenvedő igeiről.

— No Berti fiam, mondj egy szenvedő igét!

— Én tanulok.

— Én meg tanítok, — vágja rá az öreg.

A protekció.

Hajdubagason történt, mikor a kántus kinnt volt a Basa-Győri síremlék leleplezésén.

— Nagyon régen, még mielőtt elaludt. A jegyváltáskor. Egészen kicsi leány voltam akkor. Felöltöztettek arannyal átszőtt brokát-ruhába és felültettek a kis öszvérem hátára. Az öszvérenek ezüst csengőt kötöttek a nyakába és vörös szalag volt a gyeplője. Utánam lovagolt az apám és az anyám. Az én lovacskámat két apród vezette, hogy le ne botolják a keskeny hegyi úton. Így mentünk kézfogóra az albán fejedelem kastélyába. Szép út volt. Patak suhogott mellettünk és a vízből bolondos ezüsthátú halak ugráltak ki. A másik oldalon vén, kopasz sziklák mohából való bársonymentét viseltek. Fönt a fellegek közt volt a vár. Büszke vár volt. Két kőoroszlán őrizte.

A bég fölemelkedett fektéből és érdeklődve hallgatta Teutát.

— Mikor már közelében voltunk a várnak, megfújták a kürtöt. Vidám kürtszó volt és a hegyek közt háromszor hangzott. A hidat leeresztették. Sok fegyveres nép jött elénk és engem bámúltak. Míg keresztül mentünk a hídon, így szólott hozzám az anyám:

— Légy okos, Teuta és engedelmes. A fejedelemasszonynak szépen kezet csókolj és a fejedelemnek is. A kis lovagot pedig szeresd és csókold meg, mert ő lesz a te vőlegényed.

— Ekkor beértünk a kapun. Elibénk jött a fejedelem, rókaprémmel szegett tekete bársony-

ruhában. Mellette ment a fejedelemasszony, az arca fehér volt és mosolygott. Kézen fogva vezettek egy fiút, kinek éppen olyan ruhája volt kicsiben, mint a fejedelemnek. A balkezében baglyot tartott, magához szorítva. Mindenki csókolózott. Aztán engemet fölkaptak, magasra emeltek és úgy néztek.

Olyan szép volt a fejedelem! A fejedelem asszony pedig jó volt, mint a szent az imádságos könyvben. Ezt mondta nekem, miután megcsókolt.

— Jó légy, ha megnősz, szeresd a fiamat. Mellette légy a bajban, hogy el ne csüggedjen, és a dicsőségben, hogy el ne bírja magát.

Aztán kezemet a fiu kezébe tette, ki mellette állott.

— Csókold meg vőlegényedet! — biztattak jobbról-balról.

De én nem mertem mozdulni. És ekkor a fiúnak mondták:

— Csókold meg te a menyasszonyodat.

És ő bátran odajött hozzám és megcsókolt.

— Szereted őt? — kérdezték tőle.

— Szeretem, mert szép aranyhaja van, — felelte.

Teuta visszasimitotta selymes szőke haját, mely az arcába hullott. A bég ott ült mellette és nézte. Aztán elfordította róla szemét és tekintete belemerült a múltba, melyet most halvány, arany-

Mai napság az ilyen plátói szerelemből meg nem élünk. A házasság is üzlet. Akinek pénze van, csak az vesz feleséget. Magának nem volt pénze, mert az apja még életében gondoskodott arról, hogy a fiának semmi se jusson. A leányt nem veheti el s most azért megakarja ölni magát.

— Ebbe nincs beleszólása, — jegyezte meg Berényi — van lelki erőm, hogy a következményeket levonhassam magamnak.

— Miért vonná le? Hallgasson meg. Én kereskedő vagyok s mindent a praktikus oldaláról fogok fel. Teszek magának egy ajánlatot: odaadom a leányomat magának s az üzletben társnak alkalmazom, ha maga meg a nagyapjának képét adja cserébe!...

A kereskedő nem folytathatta tovább, mert Berényi felpattant a székről s hangosan kiabálni kezdett:

— A nagyapám képét, a Madonnát? Megbolondult az úr? Egyetlen kincsemet, családi ereklyémet? Ezen az úton egy Berényi nem járhat! Inkább főbelövöm magamat!

— Már minek lőné? Hallgasson meg nyugodtan. Hát mit ér már magának az a kép? Nem

ad az ennie, nem tartja az el magát. Ereklýe? Bolondság. Ma nincs ereklýe, ma üzlet van, amiből megélhetünk. Az ereklýe oly holt tőke, amit hasznosítani kell. Csak akkor válik kincsesé! Mit ér maga azzal a képpel? Adja ide, én eladom egy Muzeumnak, ahová már régen be kellett volna tenni. És én cserébe állást, feleséget; megélhetést, boldogságot adok. Szakítson a múlt tradícióival és kicsinyes előítéletekkel! Első a megélhetés. A jelen, nem a múlt. Szerető feleség és nem ereklýe!... Gondolja meg a dolgot!

Szegény Berényi gondolkozott is eleget rajta. Őles léptekkel mérte le és fel a kis szobát s a halántékán kidagadtak az erek.

Végre a sok járkálás után, amelylyel elme-
hetett volna különben a szomszéd faluba is, oda lépett a feleletet váró kereskedőhöz:

— Jól van uram. Eladom a holt Madonnát egy élőért.

Amikor pedig becsapódott az ajtó a kereskedő után, oda lépett a Madonna kép alá. Sokáig elnézte, aztán csendesen megszólalt.

— Köszönöm Madonna! Megsegítetted az unokát is. De mi lesz a fiammal?

színű sugarak világítottak meg. Leszorította szemét a kezével, hogy ne zavarja semmi és gondolkozott. A gondolatai nehezen, vergődve jöttek, mint a fáradt, sebzett madarak. Fájdalmas gyönyörűsége volt, míg szegény, beteg agya maga köré bírta gyűjteni gyermekkori emlékeit. Ezek az emlékek halványak voltak és átlátszók, de mégis gyönyörűek.

Emlékezett.

— Teuta, — szólott diadalmasan — azt a várat, azt a patakot ismerem, és azt hiszem. — nem, bizonyos vagyok benne — igen bizonyos, hogy az a fiú, az a völegény, ki téged megcsókolt — én voltam.

— Dícsértessék az Isten! — mondotta Teuta.

— Igen, — mondotta a bég és a hangja lázasan remegett — emlékszem. Megfogtam a kicsi kezéd és úgy mentünk kézenfogva a lakomához. Te magas széken ültél és míg mindenki mulatott, a fejed félrebillent és elaludtál. Emlékszem, a hajad ráhullott a karomra. Olyan volt a hajad, mint a selyem, mint a finom szálakba vert arany, olyan volt a hajad, — mint most.

— Emlékezem, — beszélt tovább örömmel, — az anyám az ölében vitt lefektetni. Az anyáma is emlékezem. A fejemre tette a kezét és mosolygott. Szép volt nagyon...

A bég tovább akart emlékezni, de gondolatai sötét útvesztőbe tévedtek. Nem jutott más semmi az eszébe. Hirtelen a török császár fényes udvara jelent meg előtte. Visszatért hát a leányhoz, kinek nagy kék szeme a homlokán pihent.

— Vártál vissza?

— Vártunk mindannyian.

— Elfelejtettelek. Mindenkit elfelejtettem. Ha el nem jössz, Teuta, meghalok anélkül, hogy rád gondoltam volna... És te vártál... És eljöttél hozzám... Jobb vagy, mint megérdemlem... Szébb vagy, mint megérdemlem... Megmentettél... Különös vagy, érthetetlen vagy, mint a nap vagy a csillag az égen. Hadd csókoljam meg a szemed... Te montad, a völegényed vagyok.

Teuta fölemelte köpenyegét a földről. Kissé megijedt, de az ajka csábítóan mosolygott.

— Megcsókolhatsz, de előbb mosd meg arcodat a patak vizében, mely ott zúhog a hegyeink között. Megcsókolhatsz, de előbb jöjj fel velem abba a sziklavárba, melyet oroszánok őriznek; megcsókolhatsz, de előbb légy az uram

A bég ijedten nézte, hogy burkolózik be sötét köpenyegébe és hogy menni készül. Megkapta a kezét.

— Nem engedlek! — Aztán parancsoló hangon mondta: — Az urad vagyok, Teuta.

A leány a szeme közé kacagott.

— Te, a bég — nekem?

Egy mozdulattal kiszabadította a kezét és kiszökött a sátorból. Odakint várták felnyergelt paripával. Mikor már nyeregben volt, odaszólt a bégnek.

Hatalmas hegyek közé kerültek, a lábuknál patak zuhogott, fejük felett büszke kastély állott. A bég csak most nézett körül.

— Itthon vagyunk, — szólott a leány.

— Itthon vagyok, — szólott a török és óriási indulat ráta meg a lelkét.

— Itthon vagyok, — mondta újra. A szeme könybe lábadt és leborult a földre.

A bég szót fogadott. Örült hajszában kergette a leányt. Néha olyan közel ért hozzá, hogy elszabadult aranyos haja az arcába csapódott. Néha elmaradt tőle, mert a Teuta kis lova repült, mint az alatt szálló fecske.

A leány vissza-vissza fordult és integetett, mosolygott, hívta. Egyszer csak megláttotta a lovát, megállott és megvárta.

— Fogj el, gyere utánnam, hozz vissza, ha azt akarod, hogy a tied legyek.

*

Murád szultán sehogy sem bírta megérteni hogy lehet az ő fehérkócsagos bégje áruló, mikor ő olyan gondosan kiirtotta minden rokonát és olyan gondosan kiirtotta belőle minden emlékét. A dzsinek boszúja lehet, hogy a vitéz bég mégis fölébredt, emlékezett és hazatalált.

Mozaik.

Я szenvedő ige.

Még az öreg Géza idejében történt. Tanítás alkalmával nagyban magyaráz a szenvedő igeokről.

— No Berti fiam, mondj egy szenvedő igét!

— Én tanulok.

— Én meg tanítok, — vágja rá az öreg.

Я protekció.

Hajdubagason történt, mikor a kántus kinnt volt a Basa-Győri síremlék leleplezésén.

— Kiez a jóhangú kis fiú? — kérdi egy öreg tiszteletes úr. Jogász? No öcsém, beprotegalom a fiamnak. Tanítja úgy-e? Én a dekánnak az apja vagyok.

— Kö—köszönöm, — hebegi meghatva. Hazajöven, nagy garral rohan be társaihoz.

Van, van protekció! Kollokválás megy; jeles!

— És megbukott.

Pénzügytani kollokviumon.

Tanár: Mivel szokták kérem körülvenni a cukorgyárakat?

Hallgató: Fináncsal.

Tanár: Nem kérem, kerítéssel.

Magyar magánjogi kollokvium.

Tanár: A talált kincs kit illet?

Hallgató: Egyik fele a találót, másik fele a tulajdonost, harmadik pedig... tovább nem folytathatta, az erre kitörő nevetés miatt.

A szokás hatalma.

Vén Náci östheológus egy nagy „ferbli játszma“ után lefekszik. Előbb azonban meghagyja, hogy konviktusra ébresszék fel.

— Tiszteletes úr csengetnek! — kelti a baboly.

— Nyolccal beljebb, utolsó vagyok!

*

A.: Mióta borotválkozol te?

B.: Mióta az eszemet tudom!

A.: Akkor nem régen kezdhetted!

*

— Hogy sikerült a kollokviumod?

— Kitünően! szerdán megújrázzuk.

Aforizmák.

Egy titkos lánghész jegyzetes könyveből:

Ki későn fekszik, az későn kel.

Aki rossz, az nem jó.

Ki beteg, az nem egészséges.

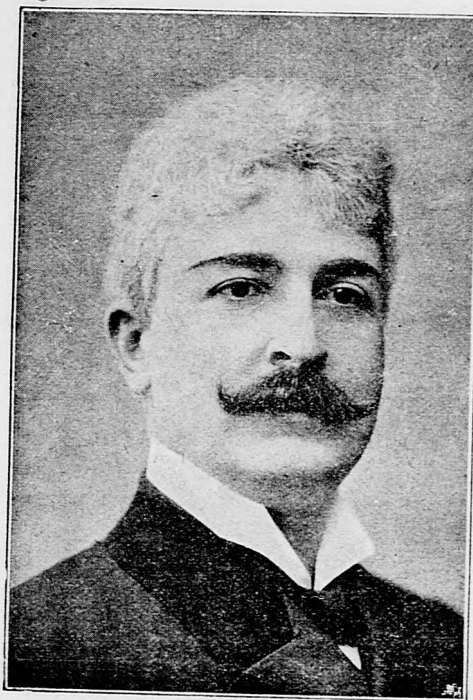
Végrendelet.

Irta: Dóczy József.

Ha meghalok s poraimat
Örökre a sírnak adják,
Hívjatok a temetésre,
Hozzatok cigány bandát.
S hogy ne halljam, mint hull a rög
Dübörögve koporsómra,
Sírom fölött sírjon-ríjjon
Könnyfakasztó hegedűszó,
Búbánatos magyar nóta.

Búbánatos magyar nótát
Én magam is csináltam
Muzsikáért, szép nótáért
A lelkem is odaadtam.
És ha élne még a nótám,
Amikor már nem élek,
Zokogja a sírom fölött:
„Darumadár útnak indul“,
„Mandulafa“, „Felednélek“.

Dóczy József.

Dóczy József

Egyik előző számunkban örömmel tudattuk hogy Dóczy József, a magyar dalköltészet édes büszkesége lapunk munkatársai közé állt és egyben jeleztük, hogy milyen megtisztelő ajánlatot tett lapunk számára. Ezen ajánlatát váltja valóra most a költő és váltjuk be mi azon ígretünket hogy a »Debreczeni Főiskolai Lapok« történetében e páratlanul álló és gyönyörű tervet lapunk anyagi erejének teljes megfeszítésével is keresztül vesszük. — A közölt dalok hangjegye a kevésbbé ismert és legjava közül való. — Itt mutatjuk be az ország híres nótaszerző arcképét is, — mely nemkevésbé kelthet érdeklődést, mint a gyönyörű nóták, — mik Dóczy ideális, ragyogó lelkének mindmegannyi kitűnő fényképe.

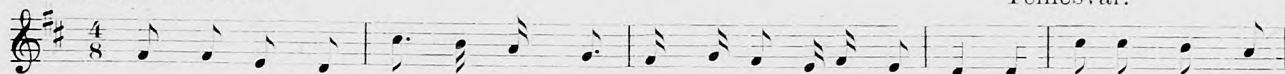
Van nekem egy szép szeretőm...

Szövegét és zenéjét írta:

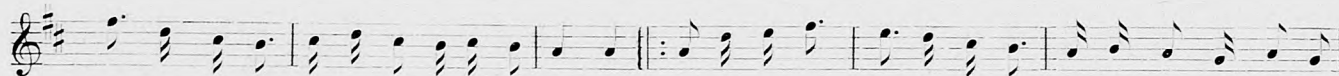
DÓCZY JÓZSEF

Temesvár.

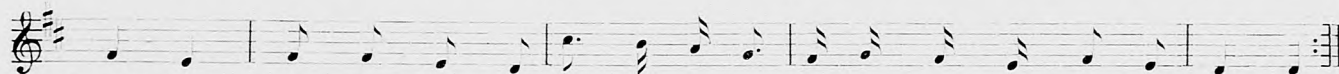
Lassú csárdás.

1. Van ne - kem egy szép sze - re - tőm. Ő - lel a li - li - om kar - ja. É - des csó - kot
2. É - pül már az én há - zi - kőm. Galamb dúc van a bal vé - gén. Tur - bé - ko - ló

1. szá - zat is ád a pi - ros ne - ve - tő aj - ka. Jegy - ző u - ram! Ir - ja meg a cé - du - lát, hisz a - lig
2. pá - ros ga - lamb ül ot - tan a pu - ha fész - kén. Kis há - zi - kőm zsup - fe - de - les, de ha nagy pa - lo - ta

1. vá - rom! Négy hét mul - va ő lesz az én a - ra - nyos ki - esi - ke pá - rom.
2. len - ne, A leg - szeb - bik pá - ros ga - lamb te len - nél ak - kor is ben - ne.

Szerző tulajdona az összes jogokkal.

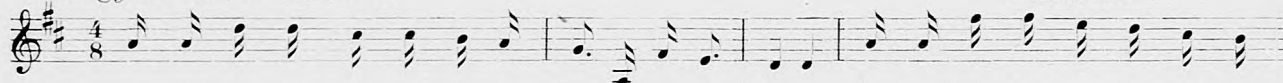
Beteg vagyok...

Szövegét és zenéjét írta:

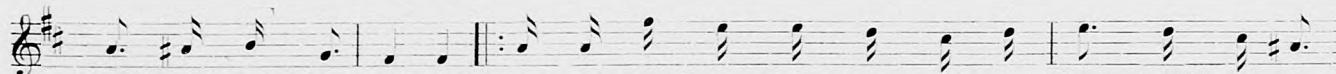
DÓCZY JÓZSEF

Temesvár.

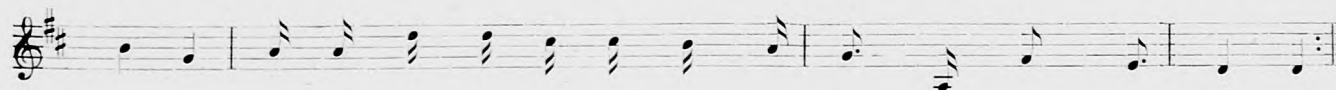
Nagyon lassú csárdás.

1. Be - teg va - gyok, be - teg va - gyok! Fáj a szí - vem tá - ja. Or - vos - sa - got tu - dom én, hogy
2. Nin - esen any - nyi, nin - esen any - nyi fű - szál sem a ré - ten. Ked - ves ba - bám, mint a hány - szor

1. hol ta - lál - nék rá - ja. Ha egy kis lány, bar - na kis lány keb - lem - re bo -
2. e - szem - be jutsz né - kem. A nagy ég - nek kis ga - lam - bom csil - la - ga sincs

1. rul - na, A szí - vem is, a lel - kem is mind - járt meg - gyó - gyul - na.
2. any - nyi, A hány csó - kot pi - ros szád - ra én sze - ret - nék ad - ni.

Szerző tulajdona az összes jogokkal.

A Magyar Országos Diák-Szövetség.

Néhány évvel ezelőtt erős mozgalom indult meg az ország ifjúsága kebelében. Összefűzni a távol vidékekről, ellentétes érdekektől, de ugyanazon hazafias érzéstől hevülő diákszíveket. Megalkotni az egyetemes ifjúsági szövetséget, mely hívatva lenne az egyetemi és főiskolai ifjakat erőteljes, hazafias alapon való egységes szervezetben tömöríteni.

Midőn a Diák-szövetség e cél kivitelére megalakult, talán mi vártunk tőle legtöbbet s most alig pár évvel később, midőn nézzük annak lassú tengődését, talán mi vagyunk legjobban elkeseredve: debreczeni diákok. Hiszen az egyesülésre nekünk volt legnagyobb szükségünk — vidéki akadémiai ifjúságnak. Számunk napról-napra fogy. Magunk — azt az igazi magyar diákéletet, amely csak egy századdal ezelőtt is, ha szigorú bilincsek közt, de mégis zajos, eleven, pezsgő életet tudott felmutatni — meg nem teremthetjük. Kevesen vagyunk, de meg el is vagyunk zárva egymástól. A mi diákéletünk semmitmondó. Üres és színtelen. Vártuk mindannyian az időt, az alkalmat, melyben valahára felléphetünk s biztosíthatjuk magunknak azt a befolyást, azt a tekintélyt a társadalomban, mely bennünket méltán megilletne.

Azóta eltelt egy pár év. S a sok ábránd, álomszövés után a valót hiába óhajtjuk. Hasztalan egyesültünk. Az ifjúság vezetői találkoznak ugyan az évenkénti kongresszusok alkalmával, de ez a találkozás sem a kölcsönös baráti viszonyt teremti meg, hanem az ellentéteket élesíti ki.

S vajjon tud-e a Diákszövetség valami eredményt felmutatni? Hol van az a határozata, melyet eddig végrehajtottak? S vajjon nyert-e az ifjúság az egyesülés után tekintélyt, befolyást a társadalmi életben? Bizony a nagyközönség még csak nem is tudja, hogy Diákszövetség létezik.

S mindennek mi az oka? Minden kongresszus alkalmával halljuk a vádat a budapestiek részéről, — hogy sérelmi politikát üzünk. Pedig ezt csak akkor lehet üzni, ha van rá ok elég.

S okot rá az a bizonyos „központ“ bőven szolgáltat. Most sem találunk más gátló akadályt az egyetemes ifjúság szabad érvényesülésének.

Budapest ólomsúlyként nehezedik az egész országra s a budapesti egyetemi ifjúság az ország ifjúságára. Nálunk az ország fővárosában lüktet a társadalmi élet, ez intézi az ország ügyeit föltétlen hatalommal. Ha a vidéken feltűnik egy-egy vezető egyéniség, — pedig ezeket nem a főváros, hanem a vidék termi — állandóan szívja magához s ha az a csábításnak mégis ellent tud állani, útját szegi szabad érvényesülésének. Hiszen a hatalom kérdése a kizárólagos befolyás lenne másképp veszélyeztetve!

Ha ez így áll a társadalmi életben, még inkább áll ez az ifjúsági életre vonatkozólag.

Megalakult a Magyar Országos Diák-Szövetség. Hosszas küzdelem után ki lehetett vinni, hogy a szavazatok fakultások szerint különüljenek el s ne az egyesületek tagsági száma legyen az irányadó. A kongresszusokon mégis a budapesti ifjúság dominál a maga 10 szavazatával s ha egy-kettőt megtud nyerni a vidékiek közül, úgy a gyűlés eredménye, az egyetemes országos ifjúság sorsa már el van dőlve.

De hogy lehetséges ez? Hiszen a vidéki főiskoláknak, ha együttesen fellépnének, oly túlsúlyban kellene lenniök, mely mellett az egyetemi ifjúság — nagy száma mellett is — csak befolyást gyakorló, de korántsem döntő hatalom lenne.

S mégis az ellenkezőjét tapasztaljuk minden kongresszus alkalmával. Igen, mert pl. a ref. theológiákat a Központ már meg sem hívta. Jogász gyűlés volt az nem pedig diák-kongresszus és e gyűlés, komoly vezető hiányában, zűrzavar, fejtelenség, tétovázó lépések közt folyt le.

Alapszabályaink nincsenek. Az egri diák-kongresszus elfogadott egy alapszabálytervezetet. Természetesen az elfogadás és jóváhagyás elnyerése kivitelével megbízta a központot s még természetesebben az alapszabályok még most is ott hevernek a központ írártárában.

Ez éreztette állandóan befolyását a kaszai diák-kongresszuson is. Alapszabályok nélkül az előbbi évek határozatainak teljes negligálásával, az ügyetlen előkészítés, ügyetlen vezetés, személyes kérdések, szóviták egész sorozata mellett ment végbe az egész gyűlés.

Pedig a tárgysorozat méltó lett volna ahhoz, hogy a delegáltak kiküldő főiskolájukhoz méltóan viselkedjenek.

Szó volt a vidéki egyetemek kérdéséről, a diákok szavazati jogáról. Mindkettő érdekében memorandumot terjeszt a kongresszus a minisztérium elé. Az egyetemi zászlóaljok létesítése, a főiskolai testnevelés általánosítása, az országos dalos szövetség, a patronage és az iparpártoló egyletek megalkotása érdekében üdvös határozatok hoztak, de vajjon ezek véghezvitelére fog-e lépéseket tenni a központ?

E kongresszuson határozta el az ifjúság azt is, hogy kezébe veszi a bitófán kivégzett aradi vértanúk vesztőhelyének nemzeti tulajdonná tétele ügyét, melyet Barabás Béla és az országgyűlési képviselők eredménytelen kísérletek után letett. E határozat kivitele meglehetősen nehéz, hiszen óriási pénzösszegre lenne szükség. Ha eredményes lenne, úgy az ifjúság egyik legszebb alkotását alkotná meg. Vajjon lesz-e erkölcsi erő az ifjúságban, hogy amit egyszer elhatározott, amit egyszer megkezdett, be is fejezze azt.

Referens.

Karácsony.

Borúlj szívemre, szállj le rám ma
Te szent, te tiszta szeretet.
Fényes sugáru glóriáddal
Öleljed át a lelkeimet.
Fehérlő szárnyad bontogasd ki,
Takard be fázó lelkeink;
Téged keres ma minden ember,
Millió szív vágya rád tekint,
— Óh, szent karácsony!

Borítsd be szűzi szent lepellel
A földnek szennyes rútorát,
Ahol az ember küzd a bűnnel,
Elbukik s veszít száz esatát.

A győztes bűnök mámorát ma
Úzd el s szívünkbe szállj be te,
S gyógyítsd sebünket balzsammal
Szeretet égi követe
— Óh, szent karácsony!

Felejtesd azt, hogy földi kéz volt,
Amely keresztre vitte Őt
S fizette gúnyal drága véré,
Min megváltá a szenvedőt:
Felejtesd azt, hogy itt a földön
Átok, hamisság mind, mi él,
Hogy bűn a vigasz s nincs reménység
Csak nálad s sírunk szélénél,
— Óh, szent karácsony!

Te, Betlehemnek égi fénye
Lobogj s az útunk szabd ki hát,
Emeld egy másik szebb hazába
A vétek és a bűn fiát.
Olvaszd egy boldog, szép családdá,
Kiknek kebelébe szív remeg,
Hogy téged áldva ünnepeljünk
Óh, mindeható szeretet,
— Óh, szent karácsony!

László Sándor.

Boka Károly.

(1808—1908.)

Egy régi, híres debreceni cigányprimás emlékét ünnepeltük nemrégiben, születésének százéves évfordulója alkalmából. Mi, a mai kor gyermekei, csak apáink, nagyapáink elbeszéléséből ismerjük az alföld cigánykirályát. Ők mondják, hogy a régi, szép, bánatos magyar nótákat senkisémmel tudta nálánál jobban kifejezőbben játszani, szinte sírt a hegedűje, mikor játszott. Sem azelőtt, sem azóta nem volt, nem lesz hozzáfogható debreczeni cigányprimás.

Mi nem ismerhetjük Boka Károlyt, mint előadó cigányprimást, de ismerjük azt a Boka Károlyt, akinek Debrecen kulturtörténetében örökre fel van jegyezve a neve. Ez a Boka Károly abban az időben élt, mikor úgy látszott, hogy a magyar ég örökre beborult. Keserves megpróbáltatás, meghunyászkodás volt a magyar ember élete: egy elveszett világot, letört reményeket siratott minden ember. Ennek a kornak volt igazi szószólója Boka

Károly az ő varázshangú hegedűjével, ezeknek a bús magyaroknak hegedülte ő egy jobb jövő reményével, a történelmi nevezetességű nótát: „Megvirrad még valaha, nem lesz mindig éjszaka...”

Ez a nóta volt az új Himnusz abban az időben. Öreg nagyanyám szeme most is könnyes, ha ezt a nótát gügyögi ajka. Hej, mit is tudja a mai világ, mi is van azon sírni való, hogy „Megvirrad még valaha...” Át tudja-e érezni a mai kor apáink, nagyapáink fájalmát, keserves houfiúi aggodalmát? Ha most kerülne ilyen helyzetbe a magyar, támadna-e egy Boka Károly? Egy Boka Károly, akinek hegedűjében sírva-sírt a magyar minden keserősége ekkor, reménye tűzzel szólt, sírva vígadó jókedve tombolt az elfojtott zokogástól.

Kulturmissziót teljesített ez a Boka Károly, nála nélkül meg sem lehet talán érteni az akkori kor hangulatát.

De, — „a világ csak hangulat”. — Jobb idők jöttek, verőfényes lett a magyar ég. Kinek jut eszébe ilyenkor a zivatar, ami elvonult? Boka Károlyt is elfelejtették. Gyom, dudva, gaz verte fel jeltelen sírját, példázva ezzel az ő életét, hírét, egykori dícsőségét is. Manapság se tudnak róla többet, mint, hogy jó cigány volt valamikor.

Aki a lelkét, szívét, minden érzését tördelte keserves, bánatos vagy tüzes nótákba, aki egy világot adott embertársainak: nem kapott érte cserébe semmit, elfelejtették. Hej, mintha idetartoznék az, ami egy poéta szívét is bántotta:

Régi nóta, híres nóta elfeledve,
Régi cigány, híres cigány eltemetve.
Nincs ki húzza, nincs ki járja, más a nóta,
A világ is más azóta, más azóta.

Előbb egy műkedvelő társaság verődött össze Boka Károly síremlékére játszani, most a Csokonai-kör tartott ünnepi előadást a városi színházban. — Valami mégis csak. Hálás utókor! Pedig más a világ azóta!

(—gy.—ő.)

Lapszélen.

Hó. Hült nagy fényes zizegő pelyhekben, s szüzi fehérséggel borít be mindent. És attól a nagy fehérségtől, mintha jobb lenne az ember, mintha könnyebb lenne a lelke: Jobbnak, tisztábbnak, nemesebbnek érzi ilyenkor magát, s felűjjong a lelke, megpezdül a vére, s erősebben érzi, mint máskor a társas élet szükségességét. A bálók, összejövetelek, multságok, a tél fűszerezői. És mivel az emberiség lelkében mindig az »én« jelszava volt a legerősebb, hát igyekszik mindenki minél jobban mulatni, szórakozni, minél jobban kielégíteni az »én«-t. A »te« az nem számít, az éhezhet, didereghet, csak az »én« találja magát. Pedig az a hideg, fehér hólepel szinte beszél. Nagy fekete árnyak rajzolódnak rá az éhség, a nyomor, a bűn. Síma, fehér leple hideg és sikos s az ember sok, a kenyér pedig drága. A legtöbb erény azon a fehér síkos, szüzi leplen indult meg a sötétség útjára, ahonnan aztán nincsen visszatérés (Aki akarja, érti!) Az a hideg, amely a könnyet kicsavarja az ember szeméből, gondolatokat is kelt s azok a gondolatok éhező embernél nem az erény, az egyenes út színezői, sugalmazói, hanem valami másnak. És sokan meggondolhatnák ilyenkor, hogy az emberek ama nagy tömegének nem ruhára van télen legnagyobb szüksége, hanem egy darab kenyérré s egy-két igaz szóra, amitől a lelke melegedne fel.

Álomjárók. Talán soh'se volt nagyobb szükség a tisztánlátó, éber szemekre, mint épen ma. És mégis mennyi álmodozó, mennyi álomjáró van közöttünk. Elnézem a tülekedést, a marakodást a mindennapi kenyérért, látom az élet vézna, betegtestű, furfangos, számító eszű katonáit s szinte lázas éjjel-nappal tartó élettusában feltűnnek, imbolyognak az álom emberei, a mesék országának éhes rajzolói. A köd a mellemre ül. Fojtogat, rémít az élet s ők mintha alvajárnának, nem érzik az életet, nem látják a prózát. Az élet zajába belesusogják hangtalan dalaikat, álomországuknak ezer színű képeit rajzolják és nem hallja, nem érti meg őket senki ..

Ez a tragoediájuk...

Egy szebb jövő várása, ahol ők lesznek a vezérek, egy tisztább, nemesebb kor, amely inkább halad az ideál fényes tükör útján, mint az Érzékiesseg fekete sarában, de míg ez eljön, addig

ők martirjaiként a mai kornak bolyonganak egyedül, vagy egymásnak dalolva, még most érhetetlen zengő álmnyelven, de amelyért a nagy, a titokzatos jövő sápadt homlokukra már fonja a koszorút.

Alma mater. Hej régi idők, hej régi emberek... Öreg Alma mater! Vagy te változtál meg, vagy mi vagyunk mások. Szomorúbb időknek mostoha fiai. Komor, vastag falaid közt mindig megborzongok. Nem tehetek róla, de mintha egy sötét kriptába tévednék, úgy érzem magamat. Hát hol van az élet, amelyikről apáink szólottak, apáink regéltek? Hány nagy embernek édes nevelője, mintha mostoha lennél hozzánk? Terhes nekünk falaid közt lenni, ahova pedig apáink még mindig visszavágynak és minekünk rideg, szokatlan az élet. Mostoha fiaid vagyunk, sokszor predikáljuk a szeretetet s szeretetlenséggel, hideg visszavonással, sőt még irigy gyűlölködéssel is járunk el egymás mellett.

Ha nemes akad köztünk, mi magunk gunyoljuk, a jót mi magunk befeketítjük, a szépet mi magunk gáncsoljuk, kicsinyeljük. Nincs magasra törés, nincs eszménykeresés, mert mielőtt szárnyat bonthatna, már letörjük, bevérezzük. S ebben értünk egyet: egymás bántásában, a visszavonásban. Nem te vagy mostoha, hanem mi tehozzád, öreg alma mater. Egy vajúdó kor kicsiny emberei vagyunk s az az átkunk, hogy herosoknak képzeljük magunkat s a más nagysága, tudása a mienk mellett nem állhat meg. Ezt látom én falaid között fiaid lelkében s ezeknek a hideg szeretetlensége miatt zord benned a élet, mint egy kaszányában, öreg Alma Mater...

Modern. Öltözni naponként más-más ruhába, felvenni magunkra különböző nemzetek divatjának torz termékeit egyszerre; járni az utcán kifeszített könyökkel, meggörbedt háttal, lelógó keztyűkkel; állni utcasarkon a legmagasb helyen, nem azért, hogy mindenkit lássunk, hanem, hogy mindenki lásson — ez modern. Majmolni mindenben mindent, mindenkit; tanulni minél több nyelvet s nem tudni magyarul, szervezkedni a kuriai bírótól kezdve a házimesterig, kongresszust tartani fizetésemelésért s bankettezni; ígérni és semmit sem adni meg; puffogatni üres jelszavakat — ez is modern.

Társaságban nem beszélni másról csak a divatról és Wilde Oszkáról és a jelen nem levőkről; beszélni kétértelmű szavakkal s ha a cél-

zást nem értik el, utána tenni: Honny sois qui mal' y pense; hozzászólni mindenhez, bírálni mindent, de nem érteni semmihez; nem olvasni mást csak a Fidibuszt — ez is modern.

Ligákat alkotni nemes célokra önérekből; adakozni a piac közepén zeneszó mellett; rendezni jótékony célú előadásokat a magunk mulattatására; s elveszteni százakat a »szegények számára«. Építeni fényes templomokat, de nem járni egybe sem; hirdetni vallásos türelmet s megölni a másikat, mert levett vagy feltett kalappal, térden vagy állva imádkozik; megtagadni Istent és bálványozni embereket — ez is modern.

Bírni ezreket és sápitani, hogy meghalunk éhen; korgó gyomorral nagy vagyonról hazudni; jajgatni, hogy rengeteg dolgunk van és nem csinálni semmit; predikálni, hogy a ki nem dolgozik, ne is egyék és lopni a napot; belegázolni a más becsületébe s még ráadásul le is löni; naponkint változtatni hitet s meggyőződést s mégis szilárd jelleműnek tartatni — ez is modern.

Gyűlölni a gazdagot s mégis mindenben utánozni; egy éjjel elverni egy heti keresményt és közben sóhajtozni, hogy nehéz az élet; szónokolni fényes cilinderben, hogy kenyeret a népnek és nem adni a népnek egy krajcárt sem; hirdetni az egyenlőséget és nemesi címerekkel dicsekedni; szavalni a testvériségről és reszketni, hogy a szegény daróc ruhája hozzánk ne érjen — ez is modern.

Írni, úgy, hogy senki se értse, cifra szavakból üres semmiséget; verset írni a demokráciáról és aláírni nevünket y-al és nemesi előnévvel; nagy betűvel írni minden főnevet, nagy E-vel írni embert és kis i-vel az Istent; végig dorbézolni éjszakákat, hogy verset írassunk a napfelkeltéről; a nagy írókat legyaláznai, önmagunkat éjig magasztalni — ez is modern.

Átkozni mindent, ami régi és ráfogni mindenre, hogy modern — mindez modern.

Zéta.

S z i n h á z.

Simone.

(Színmű 3 felvonásban, írta Eugène Brieux. Először adták a debreceni színházban 1908 december hó 16-án.)

Eugène Brieux Simoneja határkö a francia dráma házasságtörési korszakában. Ötven év és Brieux kellett hozzá, hogy Dumas fils

jelszava ne csak megdőljön, hanem az ellenkező nézet jusson diadalra. Dumas fiú volt az első, aki a francia házasságtörő nő problémáját felvetette. Darabjaiban a házasságtörő nő ellen mond vádbeszédet, Kain nőtényének tartja ezeket, a férfit pedig a teremtés bírójává teszi. Tétéle: tue la (öld meg!). Dumas-fiú e híres tétéle meg is állott mindaddig, míg a nyolcvanas években Oroszországból új szellemi áramlat nem érkezett Franciaországba. Szelid szánakozás, megbocsátó evangelizmus lett úrrá egyszerre. Duma fiú nőtipusa felemelkedik egy fokkal s az új irány a gyengeség, a szánalom bélyegét nyomja a nőre, akinek az erős, az ideálférfi megbocsátja hűtlenségét. A következő fejlődési fok úgy a drámában, mint a nőtipusban Ibsen és Lemaitre nevéhez fűződik. Itt a gyenge nőből egyenlőségért küzdő nő lesz s kétségbe vonják a férfi erkölcsbírói jogosultságát. Ekkor már nagyon bonyolult volt a házasságtörő nő problémája s igyekeztek kivezető utat találni a labirinthusból.

Ekkor írja Maurice Donnay „Affranchie” c. darabját, melynek tendenciája az, hogy a nőknek hiába való a szabadság, nem tudnak vele élni és soha se lesznek nyíltak, őszinték, becsületesek.

A Donnay színlelő nő típusát váltja fel ezután a Bernstein Susanneja, aki már képtelen a tettetésre s aki ha megcsalja a férjét, egyúttal ott is hagyja.

Most jött Brioux. Megírta Simoneját s benne kiadta a legújabb jelszót, amely hivatva van véget vetni a francia házasságtörő dráma félszázados feszegetéseinek. Mit mond hát Brioux? „Megölni valakit csak azért, mert mást szeret, hajdani vadságunk utolsó maradványa. Troglodita őseink közül a hím birtokába ejtette a nőtényt. Talán életének kockázatásával rabolta el, a mások tiltakozása ellenére és ha kellett, az öklével, a fogával és karmával is beleszólt a vitába, hogy annál jobban biztosítsa a maga zsákmányát. Azt hihette, tulajdona ez a szerzett zsákmány, akár a háziállatja, amelyhez valószínűleg ugyanezen a módon jutott. Amikor ugyanez aztán hazatérve barlangjába, a szerencsétlen nőtényt egy másik trogloditának ölében látta

meg, felébredt benne a bestia vadsága és vérontó szokása a megtorlás egyetlen módját tükröztette elébe, azt, hogy öljön. Ha pedig a büntetés végrehajtása után érzett valamit, ami a lelkipurdaláshoz hasonlított, az nem volt egyéb, mint sajnálkozás azon, hogy elpusztított egy értékes holmit, eszközét a munkának és gyönyörnek, amelyet most csak újabb rablással pótolhat, de az újabb zsákmánnyal új veszedelemnek is teszi ki magát. Aki ma vetemedik erre a tetre és ezért ölt, abban az őt állat ébredt fel és levetvén azokat a fékeket, amiket a hosszú civilizáció rakott rá, gyilkolt, a trogloditának kétségbeesett önzésével!”

Brioux új tétéle szerint tehát, ha férfi megöli hűtlen feleségét, az nem egyéb mint a vad kétségbeesés egoizmusa, bestialis állatiasság, amelynek következményei nem maradnak el.

Igy született a Brioux Simoneja. Serjeac (Békés) házasságtörésen kapja nejét és megöli. Tizenöt év alatt behegged minden seb s magának Serjeacnak a leánya Simone (Gazdy Aranka) sem tudja anyjának gyászos halálát. De ekkor váratlan esemény történik. A huszéves hajadonna felnőtt Simonet, aki eddig atyjával élt boldog, elvonult életet, megkéri Michel (Ternyei). A leány szereti s hozzá akar menni. De Michel apja, megtudva Serjeac bűnét, megtagadja fiától apai beleegyezését. Simone boldogsága fel van zavarva s dajkájából kiveszi azt a rettenetes okot is, mely nem engedi, hogy a Michel felesége legyen s amely bűnként nehezedik Serjeacra. És ez az, hogy Serjeac tizenöt évvel ezelőtt megölte a feleségét. Ezért tagadta meg Michel apja a beleegyezést, ezért irtózik most meg Simone az apjától. Nem akar vele egy tető alatt lakni, fél az érintésétől, utálja. A darab tendenciáját Michel vágja Serjeac fejéhez: — Mikor anyja életét kioltotta, a leánya boldogságát ölte meg! Hogy gondolhatta, hogy ily rettenetes emlék tudatában nyugalmas, boldog élet fejlődhetik?

A darab végén Simone megbocsát ugyan apjának (ezt a részt a Théâtre Français főpróbája után változtatta meg így a szerző

elég helytelenül), de győzedelmeskedik Brioux új felfogása: ne la tue pas (ne öld meg!)

A darab előadása jobb is lehetett volna. *Békes* jól megállotta helyét, de *Gasdy* Arankától a drámai jeleneteken kívül több szint, több melegséget kívántunk volna.

H. Nagy Jenő.

Mírek.

A Főiskolai Énekkar december hó 3-án d. u. 5 óra-kor tartotta emlékünnepejét *Jámbor* Ferenc kegyes alapító emlékezetére az énekteremben. Az ünnepélyt a kántus Ivánka S. gyönyörű gyászdalával nyitotta meg *Domján* Lajos 4. th. jegyző vezetésével. Utána nt. *Csiky* Lajos felügyelő-tanár úr meleg szavakban emlékezett meg a kegyes alapítóról, majd felkérte a kántus jegyzőjét a jutalmazottak megnevezésére. — Káldy Gy. „Rákóczi imája“ eléneklése után *Németh* Károly 1. th. szavalta el nagy hatással Kozma Andor: „Karthágói harangok“ című gyönyörű költeményét. A főiskolai zenekar által szépen előadott Grieg „Ase halála“ után hadházi *Nagy* Sándor 3. th. tartott humoros felolvasást, melyet zajos tapsviharral honorált az egybegyűlt nagyszámú közönség. Végül a kántus a Zimai—Doppler népdalegyveleget énekelte el nagy sikerrel, mellyel a minden tekintetben sikerült emlékünnepe véget ért.

A „Csokonai-Kör“ dec. 15-én d. u. 5 órakor a Royal dísztermében tartott felolvasó-ülésén zajos ünneplésben részesítette a „Manfréd“ előadására Zilahy színigazgató kérésére leütazó kitűnő költőt: Ábrányi Emilt. A „Csokonai-Kör“ ugyanis megragadva az alkalmat, felkérte Ábrányit a szereplésre, úgyszintén a nagy keleti utazót és nyelvtudóst, Dr. Pröhle Vilmos nyiregyházi tanárt is. Géresi elnök megnyitó s Dr. Kardos Albert, a kör titkárának üdvözlő beszéde után Dr. Pröhle tartott élvezetes s tudományos értékkel bíró előadást kaukázusi utazása s a karacsály nép szokásai, erkölceiről. A tudós tanár ellentétben Décsi Mór és gr. Zichy Jenővel a karacsály népet békés, vígkedélyű népnek rajzolta. Az élénk tetszéssel fogadott előadás után Huzella Irén színésznő szavalta el bájosan és erővel Ábrányi Emil: „A magyar nyelv“ című költeményét. Most Ábrányi állott fel s rövid előzetes beszédben rámutatott azokra az elvekre, mik hosszú írói pályáján vezették, mely után előbb prózát, „A szobor karjai közt“ olvasott fel, hosszú tapsot váltva ki az őt feszült figyelemmel kísérő közönség köréből. — majd 4 gyönyörű költeményét adta elő. „Margit“, „Római költők és római ifjúság“, „Feltámadás“, „Kossuth sirja“ a címe a mesteri verseknek, mik különböző oldalokról mutatják be Ábrányi nagyszabású egyéniségét. A tiszta, mocsoktalan eszmei világ ragyog felénk ezekből a

költeményekből, éles ellentétben a jó, az ép ízlést rontó Adyzzussal. Hogy melyik tetszik jobban a debreczeni közönségnek: ez az este megmutatta. — Mikor Ady itt járt, ódákat írtak a helyi lapok jötte elé. S mi történt? A közönség boszankodással távozott az estéről. (Persze, ezt akkor elfelejtették ki nyomtatni). Kapott tapsot néhány érte lelkesülő poétától, de a közönség bizony gyéren tapsolt — Az a siker, mely Ábrányit érte s mely a kitörő s lelkesült éljenzésben s tapsviharban nyilvánult, nemcsak Ábrányinak szólt, de minden magyar poétának, ki nem nagyképpőleg, s nem idegenből vett eredetiséggel akar feltűnni a magyar Parnasszuson.

„**Szomorú fűzek alján**“ címmel három theológus hirdetéssel március hó végén megjelenő egy közös verskötetére. A három theológus: Szombati Szabó István, Nagy Ferenc és Simonka György, kik közül Szabó tavaly lapunk társszerkesztője volt és nagy tevékenységet fejtett ki a „Főiskolai Lapok“ hasábjain. A verskötetet ajánljuk lapunk olvasóközönségének figyelmébe. Az előfizetési ár 2 korona, mit 1909. évi február 10 ig kell beküldeni Szombati Szabó István címére (Debreczen, Darabos-u. 57. sz.) A megrendelések és gyűjtőívek szintén hozzá küldendők be. Minden gyűjtő 8 példány után tiszteletpéldányt kap Gyűjtőívek kaphatók Csáthy Ferenc úr könyvkereskedésében, Debreczenben.

A Hitanszaki Önképző Társulot az 1908—09. isk. évre a következő pályakérdéseket tűzte ki: Egyháztörténelemből: *A „Nyílt Parancs“ (Pátens) el- leni küzdelem.* Jutalma 40 kor. Újszövetségi isagogikából: *A római levél ethikai tartalma.* Jutalma 25 kor. Ószövetségi theológiából: *Istenfogalom a szoltárookban.* Jutalma 40 korona. Dogmatikából: *A Ritschliánizmus trinitástana és bírálat.* Jutalma 40 kor. Praktika theológiából: 1. *Révész Bálint mint imádságíró.* Jutajma 40 kor. 2. *Közönséges egyházi besséd Máté 10³⁴ alapján.* Jutalma 12 kor. 3. *Halotti imádság árva gyermek felett.* Jutalma 8 kor. — A pályaművek negyedív alakban, tisztán, *idegen kézzel* leírva és jeligés levéllel ellátva 1909 április 1-ig adandók be Nagy István titkárhoz.

„**Kis versek**“ Földessy József, a debreceni theológiai ifjúság egyik szimpatikus tagja szándékoszik e cim alatt január végére a nyilvánosság előtt verses kötetével megjelenni. Amint irodalmi jelentésében írja: „Kis versek lesznek ezek, amelyek nem a nagy eszmék, nem a világboldogító gondolatok felhőket hasogató, villámokat tördelő régióiban járnak, hanem a legszebb emberi érzelm örök ugyanazon forrásából, a tavaszi rügyek a szerelem fakadásának ihletéséből keletkeztek“. A füzet ára 1 kor. Minden 8 előfizető gyűjtőnek a szerző egy tiszteletpéldányt ad. Előfizetések a füzetre a „Debreczeni Reggeli Ujság“ kiadóhivatalában is eszközölhetők. A füzetet ajánljuk olvasóink pártfogásába.

A joghalgatók Önképző Társulata december hó 5-én tartotta felolvasó-estélyét, melyre szabadon választott tárgyú felolvasásokkal lehetett pályázni. Az előzetes bíráló bizottság jelentését *H. Nagy Jenő* 2. jh. főjegyző terjesztette elő, mely szerint a beérkezett 3 pályázat közül egyet elvetve, csak kettőnek engedti meg a közgyűlésen való felolvasatást. *Szepessy Gyula* 4. jh. és *H. Nagy Jenő* 2. jh. bírálata után az utóbbi indítványára a J. O. T. mindkét pályaművet egyenlő arányban részesíti a pályadíjban. A két jutalmazott pályamű szerzői: *Ador Dániel* 4. jh. és *Ormós Pál* 1. jh. Értekezésük címe: „A szabadságvesztés büntetéséről”, illetve „Széchenyi és Kossuth reform-eszméi”.

Kovács Gábor távozása Egyik legkedvesebb és legtiszteltebb tanárunkat, Dr. *Kovács* Gábort elveszítjük a jelen tanév második felére, mert — mint a kormány kiküldötte — hosszabb időre külföldi tanulmányútra megy. Amidőn hálás szívvel búcsúznunk kedves tanárunktól, külföldi tanulmányútján a legfényesebb sikert kívánjuk.

A főiskolai kántus és zenekör hangverseny Nagysomkúton Főiskolánknak egy kicsiny, de lelkes csapata kelt útra november 21-én kora reggel, hogy résztvegyen azon keveseknek, de híven munkálkodóknak nehéz küzdelmében, kik egy valóban nemes célnak megvalósítását tűzték ki maguk elé. Nehéz a munka, mit el kell végezniök, de magasra a cél, melynek már csak gondolata is új erőt önt a csüggeteg szívekbe. S e cél, melynek megvalósításáért küzdenek, nem kevesebb, mint az *Úrházának felépítése*. Hogy ne fogadtuk volna hát mi örömmel a hívogató hangot, hogy ne gyúladt volna ki arcunkon a lelkesedés tüze!... Szívünkben magasra lobbant a hit égi lángja s jóleső érzés töltötte el lelkünk annak tudatára, hogy e kevesek, kik oly távol vannak tőlünk és mégis oly közel — nem riadnak vissza a nehéz s terhes munkától, hanem csendes, egymást megértve, támogatva munkálkodnak az Úr országában.

Várva-vártuk a percet, hogy ezen mi testvéreinkkel az Úrban baráti jobbot szoríthassunk. De vége lett hosszú, türelmetlen utazásunknak, elérkeztünk utunk végállomására. Megérkezésünkkor az indóháznál valóban meglepő fogadtatásban részesültünk. A várakozóknak egész serege vette körül a 23 tagból álló kis csapatot, kik, mikor megérkeztünk, szünni nem akaró éljenzéssel fogadtak. Majd Veress József gondnok úr a ref. egyház nevében valóban szívből fakadó, a szeretet melegével áthatott szavakkal üdvözölt bennünket. — Részünkről Kézi Ignác 4. th. kollegánk mondott hálás köszönetet a valóban meglepő szíves fogadtatásért. Azután a kocsihoz hosszú sora vonult végig az utcákon el egészen a régi megyeház épületéhez, hol is az imaházban éneklés és Polgár Gyula 4. th.-nak igazán szívből fakadó imája után ki-ki szállására tért szeretett házigazdájával. Másnap, november 22-én vasárnap d. e. 10 órakor összegyűltünk az Úrnak imaházában, hogy kiöntsük szívünk érzelmeit az Úrnak zsámolyánál. Az isten-

tisztelet alatt a kántus énekelt, Kürthy Károlynak pedig szép és magvas beszéde valóban lelki épülésére szolgált a híveknek. — A hangverseny este 7 órakor vette kezdetét, amikor is a kántus és zenekör tagjai megjelenván a pódiumon, lelkesedéssel énekeltek el a „Hymnuszt!” S majd a zenekör száma következett: Nyitány: a „Vanda” c. operából, mint igazi precizitással adtak elő. Kürthy Károly 4. th. hangulatos verseket adott elő nagyon szép sikerrel. Ezt követte a kántus szereplése az „Éji dal” c. művel. — Tóth Lajos 3. th. „Riza nótája” c. melodramával ért el nagy hatást vonós négyes kíséretében. — Szemes Miklós jh. gyönyörű tárogatózásával emelte az estély sikerét. — Kürthy Margitka k. a és Szondi Lajos 3. th. „Vallomás” c. dialóg előadással értek el nagy hatást. — Most a zenekör négy tagja lépett a dobogóra s adta elő nagy sikerrel „Szerenád a Tiszaház előtt” (Quartett az Oeszkai brigadérosból.) — Sarkadi Nagy József 2. th. Werner bucsú dalát adta elő tiszta, kellemes bariton hangon. Végezetre a zenekar adott elő egyes opera részeket.

Ezzel a minden tekintetben fényesen sikerült hangverseny véget ért s kezdetét vette a mulatság, mely hajnali 4 óráig eltartott.

Valóban egy minden tekintetben fényesen sikerült estély volt ez, melyet elfeledni nem lehet oly könnyen. Leírhatatlan az a szívesség és szeretet, melyel bennünket elhalmoztak, melyért csak viszont szeretettel adózhatunk. Fogadják érte szívből jövő hálás köszönetünket. Isten segítse e nemes törekvésekben, hogy fáradságukat siker koronázza.

Cs. T. L.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség.

E szám szerkesztéséért H. Nagy Jenő társszerkesztő felelős.

Tisztelettel kérjük lapunk előfizetőit, hogy 1909 február 1-ig első félévi előfizetési díjukat beküldeni szíveskedjenek.

L. S. Sárospatak. Versed köszönjük s további működésed kérjük. Az elküldött lappéldányokat megkaptad-e? Jó vakációt!

D. J. Losonc. Lehetetlen színek, lehetetlen képek. A költészet egyik célja, hogy gyönyörködtessen. Az ön költészete képtelen erre. Az „akadémikus” és „nyugati” poézisre tett megjegyzésére ez a replikám: a „nyugati” a poézis lehet a „fogalmak zenéje”, — de kérdés, milyen fogalmaké? Az én véleményem szerint zavaros fogalmaké, miknek a zenéje is zavaros.

L. S. Sárospatak. Ismeretlenül is üdvözöllek s gratulálok verseidhez. (—gy. —ő)

Tartalom: 1. Következetesség (Fejes Gábor.) 2. A bécsi Burg alatt (Oláh Gábor.) 3. A Madonna. (H. Nagy Jenő) 4. Teuta (Vándor Iván.) 5. Végrendelet (Dóczy József) 6. Mozaik. 7. Magyar Országos Diákszövetség (Referens.) 8. Karácsony (László Sándor.) 9. Boka Károly (—gy.—ő.) 10. Lapszálen. 11. Színház (H. Nagy Jenő) 12. Hírek. 13. Szerkesztői üzenetek. — E számban hozzuk Dóczy József két dalát is a szerző fényképével.